

1989 CESTA K LISTOPADU

Petr Placák – vzpomínka na srpnové demonstrace (1:53 min.)

Zdroj: Rozhovor s Petrem Placákem (audio archiv ÚSTR)

ANOTACE:

Stručná vzpomínka jednoho z organizátorů protirežimních demonstrací na uspořádání první srpnové demonstrace v roce 1988.

SPOLEČENSKÉ SOUVISLOSTI:

Petr Placák (1964) pocházel z disidentské rodiny. Jeho otec byl významný lékař, signatář Charty 77, v roce 1983 dokonce jeden z jejích mluvčích. On sám byl kvůli tomu od dětství diskriminován, což přispělo k jeho averzi ke komunistickému režimu. V 80. letech patřil mezi výrazné postavy mladší disidentské generace, prosazoval aktivnější přístup k opoziční činnosti a vymanění se z „paralelní polis“, kterou vnímal jako svazující. Právě z jeho popudu vznikla iniciativa České děti, která se stala jedním z hlavních organizátorů opozičních demonstrací v letech 1988 a 1989.

METODICKÉ NÁMĚTY:

V krátké vzpomínce (která je součástí většího celku) uvádí Petr Placák okolnosti rozhodnutí uspořádat v srpnu 1988 první velkou opoziční demonstraci v Praze. Zmiňuje se o rizicích, které to s sebou neslo.

Možné otázky:

1. Jaké nebezpečí s sebou neslo pořádání demonstrace?

Modelové odpovědi:

1. Zmiňovaných 30 lidí by bylo morálním krachem celé opozice. Dokud opozice zachovávala „legalistický“ přístup spočívající v komunikaci s mocí, její společenská relevance se dala pouze odhadovat. Tím, že neoslovovala veřejnost, nevystavovala ji nutnosti volby mezi ní a režimem. Pořádání demonstrací nebyla pouze výzva režimu, ale zároveň také veřejnosti. Nyní byla veřejnost vyrušena ze svého poklidu a vystavena nutnosti morální volby nejen ze strany moci, ale i opozice. Ivan Lamper se obával, že veřejnost opoziční aktivity odmítne. I pouhé stovky pak byly příjemným překvapením. Zároveň je ale třeba říci, že bez dlouhodobé a trpělivé práce „legalistního“ typu by opozice u veřejnosti neměla takový morální kredit. Stavět tak „legalizující“ přístup starší generace do kontrastu s „konfrontačním“ přístupem generace mladší není příliš korektní.